

DOĞALGAZ ISITMA ve SIHHİ TESİSAT TEKNOLOJİSİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN ENDÜSTRİYE DAYALI ÖĞRETİM HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ ve BEKLENTİLERİ

Öğr. Gör. Memduh KARA
Selçuk Üniversitesi
memduhkara@selcuk.edu.tr

Doç. Dr. Mesut UYANER
Selçuk Üniversitesi
muyaner@selcuk.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Doğalgaz Isıtma ve Sıhhi Tesisat Teknolojisi Programı öğrencilerinin Endüstriye Dayalı Öğretimden neler bekledikleri, beklentilerinin karşılanma düzeyleri ve karşılaştıkları sorunlar ele alınmıştır. Araştırma kapsamına giren 1. sınıf ve 2. sınıf öğrencilerine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre; işletme yetkilileri öğrencilerin kişisel becerilerine katkı sağlamaktadır. Endüstriye Dayalı Öğretim öğrencilerin kişisel gelişimine büyük bir etkisi olmaktadır ancak süresinin arttırılması gerekmektedir. Öğrencilerin iş yerinde kazandığı beceri okuldakine oranla daha fazladır. Öğrenciler okulda göremediği makine ve aletleri işletmede görmekte ve kullanabilmektedir. İşletme öğrencinin gelecekle ilgili iş bulma kaygısına tam olarak cevap verememektedir.

Anahtar Kelimeler: Endüstriye Dayalı Öğretim, kişisel beceri, işletme eğitimi

THE OPINIONS AND EXPECTATIONS OF NATURALGAS, HEATING AND SANITARY INSTALLATION PROGRAM STUDENTS ON INDUSTRY BASED EDUCATION

ABSTRACT

In this research, Natural Gas, Heating and Sanitary Installation program students' expectations for Industry Based Education, how much of their expectations are met, and the difficulties they face during their Industry Based Education are argued. A questionnaire was held among the 1st and 2nd grade students. And the results evidenced that; IBE has positive effects over increasing the students' personal skills or helps with their personal progress. On the other hand students believe that the duration of IBE should be longer. During IBE, students can find chance to see and use different equipments, or devices that they don't see or use at school. Also it is observed that the enterprises where students continue or complete their IBE studies are not sufficient enough to help the students' with their anxieties for their future.

Keywords: Industry Based Education, individual accomplishment, operational education

1.GİRİŞ

Toplumun en önemli unsuru olan insan bütün sosyal ve ekonomik faaliyetlerin odak noktasındadır. Kalkınma, zenginleşme, daha fazla gelir ve daha iyi is imkânı insanın yetiştirilmesi ile orantılıdır. Bunun en iyi yolu da eğitimidir. Eğitim fertlerin ve toplumun gelişmesini hızlandıran, ekonomik kalkınmasını destekleyen, kültürel değerleri koruyan, geliştiren, nesilden nesile aktaran birlik ve bütünlüğü sağlayan en

önemli faaliyetlerinden biridir. Eğitimin fertlerin ve milletlerin hayatında önemli bir rolü vardır. Bunun için her ülke ekonomik ve teknolojik gelişmeleri takip edebilmek amacıyla kendi bünyesine uygun bir eğitim politikası tespit etmek ve buna göre bir eğitim sistemi kurmak zorundadır [1]. Endüstrileşme sürecini oluşturan en önemli unsurlardan biri yetişmiş insan gücüdür. Bu durum insan gücü ile eğitim arasındaki ilişkinin boyutlarını geliştirmektedir. Çağdaş teknoloji kullanacak bireylerde gerekli bilgi beceri ve davranışları geliştirmeden, teknolojinin devamı sağlanamaz. Gelişen teknolojiye uygun fabrikalar kurmak gelişen insan gücü ihtiyacını doğurmaktadır. İnsan gücü ihtiyacını karşılamadan gelişmiş tesisler kurmak ülke ekonomisini değiştirmekten ziyade işsizliği arttırmaktadır [2]. Genç nüfusa sahip olan ülkemizde ise bu nüfusa rağmen eğitim olanaklarının sınırlı olması sebebiyle tek hedef olarak sivrilen yüksek öğretim herkesin yararlanabileceği bir kurum olmaktan çok uzaktır. Orta öğretimden sonra yüz binlerce genç istihdam olanaklarının da sınırlı olması sebebiyle açıkta kalmakta ya da yetenekleri dışında bir alanda zorunlu olarak çalışmaktadır [3]. Günümüzde bilim ve teknolojideki gelişmeler, hızlı sanayileşme ve uzmanlaşma, nüfus hareketleri, aşırı şehirleşme, toplum ve aile düzeninde demokratlaşma, üretim ve tüketim kültüründeki değişim, bireyin çevreyle olan ilişkilerini düzenleyen temel etkenler olarak göze çarpmaktadır. Bütün bu gelişmeler bireyi çevreye hazırlayan kurum olan okulunda bu değişimlere duyarlı ve onlarla uyumlu olması zorunluluğunu getirmektedir [4]. Yeni teknolojiler üretmek için mevcut teknolojileri en uygun şekilde kullanabilmek gerekmektedir. Bu ise mesleki eğitimle mümkündür. Ucuz, vasıfsız işgücü ile düşük maliyetle üretim yaparak ayakta kalabilmenin dönemi artık gerilerde kalmıştır. Bu nedenle mesleki eğitim ayrıca önem arz etmektedir [5]. Mesleki ve teknik eğitimde okul-işletme diyalogu bu konudaki nicel ve nitel ihtiyaçlar ile istihdam olanaklarının uzun dönem planlanması için gereklidir. Okul-işletme diyalogunda okullar, işletmeler ile serbest fakat zorunlu organik ilişkiler kurmalıdır [6]. Okulların hem deneyimlerinin hem de kapasitelerinin bu yeterlilikleri geliştirmesi oldukça zordur. Genç ve yetişkinlerin 21. yüzyılda sahip olmaları gerekli yeterlilikler ancak okullarla-isletmelerin işbirliği yapmaları ile gerçekleşebilir. Okul-isletme işbirliğini gerektiren bir başka önemli nokta ise, öğrencilerin sınıfta öğrendiği kavramları günlük ve iş yaşamında kullanabilmesi için öğrenilen kavramlar ile bu kavramların kullanılacağı ortamlar arasında ilişki kurulması gerekliliğidir. Başka bir deyişle öğrenci yeni bilgileri bildiği ve koşullarını anladığı bir çevre ile ilişki kurarak öğrenmektedir. Bu bakımdan öğrenme ortamı sınıf, laboratuvar ve işletmeyi içerecek biçimde kapsamlı olarak ele alınmalıdır.

Bu araştırma Selçuk Üniversitesi Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu Doğalgaz-Isıtma ve Sıhhi Tesisat Teknolojisi Programı 1. ve 2. sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Program öğrencileri yaz döneminde 6 Haftalık Endüstriye Dayalı Öğretim uygulaması yapmaktadırlar. Bu çalışmada öğrencilerin çeşitli işletmelerde Endüstriye Dayalı Öğretim esnasında karşılaştıkları sorunlarla ilgili görüşleri tespit edilerek değerlendirilmiş, bu sorunlara uygun çözüm yolları ortaya konulmuştur.

2.YÖNTEM

Araştırmanın evrenini 2007-2008 eğitim öğretim döneminde S.Ü Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu Doğalgaz–Isıtma ve Sıhhi Tesisat Teknolojisi Programı 1. ve 2. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma evreninde bulunan 474 öğrenciden 350 öğrenci basit tesadüfü örnekleme tekniği ile seçilmiştir. Araştırma bu 350 öğrenci üzerinde yapıldı.

Veri toplama aracı oluşturmak için kaynak taraması yapıldı. [7] ve [1]’in yapmış oldukları çalışmadaki ölçek olarak kullanılan anket soruları, Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu Doğalgaz–Isıtma ve Sıhhi Tesisat Teknolojisi Programı öğrencileri için uyarlandı. Bazı öğrenciler üzerinde anketin ön denemesi yapıldı. Anlaşılabilirliğinde sorun olan bazı maddeler çıkarıldı bazıları yeniden düzenlendi. Anket 24 sorudan oluşmakta ve her bir soru “ Hiç”, “Az”, “Orta” ve “Çok” şeklinde dört düzeyde derecelenmiştir.

Anket çalışması elde edilen bilgiler ışığında ve araştırma amaçlarına uygun olarak ;

- İş yerindeki yöneticinin öğrenciye karşı tavrını belirten bölüm,
- İş yerindeki yöneticinin öğrencinin sosyal haklarıyla ilgili tavrını belirleyen bölüm,
- İşletmedeki personelin öğrenciye davranışı,
- Öğrencinin işletmeye yönelik tutumu,
- Öğrencinin EDÖ ile ilgili görüşlerini belirlemek için hazırlanmıştır.

3.BULGULAR ve DEĞERLENDİRME

Bu bölümde, öğrencilerin EDÖ eğitiminin etkililiğini belirlemek amacıyla hazırlanan anket aracılığıyla, öğrencilerden elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan bulgular ve buna ilişkin yorumlar verilecektir.

3.1. EDÖ Eğitimi Alan Öğrencilerin Özellikleri Açısından Dağılımları

Tablo 1. Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıf	Yüzde (%)
1. Sınıf	% 44
2. Sınıf	% 56

Araştırmaya katılan 350 öğrencinin 154’ü 1. sınıf ve 196’sı 2. sınıftır.

Tablo 2. EDÖ Eğitimi Yapılan İşletmenin Sektörel Özelliği

Sektör	Yüzde (%)
Kamu Sektörü	% 14
Özel Sektör	% 86

Anket uygulanan 350 öğrencinin 48'i Kamu Sektöründe 302'si Özel Sektörde EDÖ eğitimini gerçekleştirmiştir.

3.2. İş Yerindeki Yöneticinin Öğrenciye Karşı Tutumu ile İlgili Bulgular

Tablo 3. İş Yerindeki Yöneticinin Öğrenciye Karşı Tutumu ile İlgili Bulgular

Sorunlar	Tercih	Yüzde (%)
İşyerimdeki amirim işi öğrenmemde yardımcı olmaktadır.	Hiç	% 23
	Az	% 11
	Orta	% 26
	Çok	% 40
İşyerimdeki amirim bana diğer çalışanlardan farklı davranmaktadır.	Hiç	% 30
	Az	% 34
	Orta	% 9
	Çok	% 27
Amirim öğreneceğim işi tamamen kavramam için bütün fırsatları tanımaktadır.	Hiç	% 46
	Az	% 23
	Orta	% 24
	Çok	% 7

Araştırmaya katılan öğrencilerin cevapları doğrultusunda işyerindeki yöneticilerin; genel olarak öğrenciye işi öğrenmesinde yardımcı olduğu ve işyerindeki diğer çalışanlardan farklı davranmadığı anlaşılmaktadır. Buna rağmen öğrenciye işi tamamen kavraması için bütün fırsatların tam olarak tanınmadığı anlaşılmaktadır.

3.3. İş Yerindeki Yöneticinin Öğrencinin Sosyal Haklarıyla İlgili Tavrına ait Bulgular

Tablo 4. İş Yerindeki Yöneticinin Öğrencinin Sosyal Haklarıyla İlgili Tavrına ait Bulgular

Sorunlar	Tercih	Yüzde (%)
İşyerimde stajla ilgili yasal düzenlemeye eksiksiz uyulmaktadır.	Hiç	% 14
	Az	% 53
	Orta	% 27
	Çok	% 6
İşyerinden izin almam kolay oluyor.	Hiç	% 19
	Az	% 50
	Orta	% 26
	Çok	% 5
Günlük çalışma süresinden daha fazla çalışıyorum.	Hiç	% 8
	Az	% 9
	Orta	% 37
	Çok	% 47

Araştırmaya katılan öğrencilerin cevapları doğrultusunda işyerindeki yöneticilerin; öğrencinin sosyal haklarını tam olarak bilmediği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin büyük bir kısmının günlük çalışma süresinden çok daha fazla çalıştığı görülmektedir.

3.4. İşletmedeki Personelin Öğrenciye Davranışı İle İlgili Bulgular

Tablo 5. İşletmedeki Personelin Öğrenciye Davranışı İle İlgili Bulgular

Sorunlar	Tercih	Yüzde (%)
İşyerindeki diğer personel benim mesleki becerilerimi kazanmamda yardımcı olmaktadır.	Hiç	% 14
	Az	% 25
	Orta	% 35
	Çok	% 27
İşyerinde gerekli araç ve gerecin kullanılmasında diğer personel yardımcı olmaktadır.	Hiç	% 17
	Az	% 20
	Orta	% 39
	Çok	% 24
Çalıştığım kurumdaki iş arkadaşları stajyer olduğum için farklı davranıyorlar.	Hiç	% 7
	Az	% 27
	Orta	% 31
	Çok	% 34
İşyerinde alanımla ilgili öğrenmem gerekli durumlarda iş arkadaşları gerekeni yapmaktadır.	Hiç	% 13
	Az	% 49
	Orta	% 27
	Çok	% 11

Araştırmaya katılan öğrencilerin cevapları doğrultusunda işyerindeki diğer personelin; öğrencinin mesleki beceri kazanması konusunda ve gerekli araç-gereçlerin kullanılması konusunda yardımcı olduğu anlaşılmaktadır. İş yerindeki diğer personel öğrenciye stajyer olduğu için farklı davranmakta ve öğrencinin alanıyla ilgili öğrenmesi gereken durumlarda yeterince yardımcı olmamaktadır.

3.5. Öğrencinin İşletmeye Yönelik Tutumu İle İlgili Bulgular

Tablo 6. Öğrencinin İşletmeye Yönelik Tutumu İle İlgili Bulgular

Sorunlar	Tercih	Yüzde (%)
İşyerinde yaptığım işler yorucudur.	Hiç	% 11
	Az	% 22
	Orta	% 48
	Çok	% 19
İşyerinde bana yaptırılan işler bilgi ve becerilerime uygundur.	Hiç	% 7
	Az	% 14
	Orta	% 36
	Çok	% 43
Çalıştığım işyerinin fiziki şartlarından (sıcaklık, aydınlatma, gürültü, temizlik vb.) memnunum.	Hiç	% 6
	Az	% 49
	Orta	% 29
	Çok	% 17
Staj yaptığım işyerinin koşulları iyi olduğu için orada kalmayı düşünüyorum.	Hiç	% 18
	Az	% 24
	Orta	% 31
	Çok	% 28
İşyerinde ispi yapmamı sağlayacak araç ve gereçler mevcuttur.	Hiç	% 3
	Az	% 7
	Orta	% 13
	Çok	% 77
Okullarda göremediğimiz makine ve aletleri işyerlerinde tanıma şansına sahibiz.	Hiç	% 25
	Az	% 21
	Orta	% 41
	Çok	% 14
İşyerinde kullanmam gereken araç ve gereç hakkında gerekli deneyimi kazandım.	Hiç	% 6
	Az	% 21
	Orta	% 28
	Çok	% 45
İşyerimde kazandığım mesleki beceri okulda kazandığıma göre çok fazladır.	Hiç	% 10
	Az	% 25
	Orta	% 38
	Çok	% 27

Öğrencilerin büyük çoğunluğu yorucu işlerde çalışmasına rağmen öğrencilere yaptırılan işler öğrencinin bilgi ve becerilerine uymaktadır. Öğrenciler çalıştıkları işyerlerinin fiziki şartlarından yeterince memnun olmadıkları için gelecekte bu işyerinde çalışma konusunda kararsız kalmaktadır. İşyerinde öğrencilerin iş yapmasını sağlayacak araç-gereçler mevcuttur. Öğrenciler okulda görmediği araç-gereçleri işyerlerinde görmekte ve kullanımı hakkında deneyim kazanmaktadır. İşyerinde kazanılan bilgi ve beceriler okula göre çok daha fazladır.

3.6. Öğrencinin EDÖ İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Tablo 7. Öğrencinin EDÖ İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Sorunlar	Tercih	Yüzde (%)
Staj süresi mesleki becerilerin kazanılması için yeterlidir.	Hiç	% 43
	Az	% 34
	Orta	% 14
	Çok	% 9
Staj eğitimi bana yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor.	Hiç	% 5
	Az	% 6
	Orta	% 23
	Çok	% 66
Staj eğitimi iş disiplini ve iş ahlakı kazanmama yardımcı oluyor.	Hiç	% 9
	Az	% 23
	Orta	% 25
	Çok	% 43
Staj eğitimi kendime güvenimin artmasına ve sorumluluk sahibi olmama yardımcı oluyor.	Hiç	% 5
	Az	% 7
	Orta	% 25
	Çok	% 64
Okulda kazandığım bilgi ve becerileri işyerinde uygulayabiliyorum.	Hiç	% 4
	Az	% 6
	Orta	% 11
	Çok	% 79
İşyerindeki kazandığım deneyim sonucunda, bu alanın gelecekte benim için uygun olduğunu düşünüyorum.	Hiç	% 3
	Az	% 15
	Orta	% 27
	Çok	% 54

Öğrencilerin büyük çoğunluğu EDÖ süresinin yeterli olmadığını düşünmektedir. Öğrenciler EDÖ süresince yeni bilgi ve beceriler kazanmakta, iş disiplini ve iş ahlakı kazanmaktadır. Öğrenciler okulda kazandıkları bilgi ve becerileri işyerinde uygulama imkanı buldukları için EDÖ öğrencinin kendine olan güveninin artmasına ve sorumluluk sahibi olmasına yardımcı olmaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu seçtikleri alanın kendileri için uygun olduğunu düşünmektedirler.

4.SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmaya katılan Doğalgaz Isıtma ve Sıhhi Tesisat Teknolojisi Programı öğrencilerinin 154'ü 1. sınıf ve 196'sı 2. sınıftır. Anket uygulanan 350 öğrencinin 48'i Kamu Sektöründe 302'si Özel Sektörde EDÖ eğitimini gerçekleştirmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin cevapları doğrultusunda elde edilen sonuçlar ve çözüm önerileri şunlardır;

İşyerindeki yöneticilerin; genel olarak öğrenciye işi öğrenmesinde yardımcı olduğu ve işyerindeki diğer çalışanlardan farklı davranmadığı anlaşılmaktadır. Buna rağmen öğrenciye işi tamamen kavraması için bütün fırsatların tam olarak tanınmamakta ve öğrencinin sosyal haklarını tam olarak bilmemektedir. İşletme yöneticilerinin

öğrencilerin sosyal haklarını tam olarak öğrenebilmesi için gerekli yasal çalışmaların yapılması gerekmektedir.

İşyerindeki diğer personelin; öğrencinin mesleki beceri kazanması konusunda ve gerekli araç-gereçlerin kullanılması konusunda yardımcı olduğu anlaşılmaktadır. İş yerindeki diğer personel öğrenciye stajyer olduğu için farklı davranmakta ve öğrencinin alanıyla ilgili öğrenmesi gereken durumlarda yeterince yardımcı olmamaktadır. Bu nedenle öğrencinin iş yerindeki diğer personelle yeterince uyum sağlayabilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Öğrenciler çalıştıkları işyerlerinin fiziki şartlarından yeterince memnun olmadıkları için gelecekte bu işyerinde çalışma konusunda kararsız kalmaktadır. İşyerinde öğrencilerin iş yapmasını sağlayacak araç-gereçler mevcuttur. Öğrenciler okulda görmediği araç-gereçleri işyerlerinde görmekte ve kullanımı hakkında deneyim kazanmaktadır. İşyerinde kazanılan bilgi ve beceriler okula göre çok daha fazladır. Okullardaki atölye ve laboratuvar imkânlarının geliştirilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı ve öğrencilere daha geniş imkanlar sunulmalıdır.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu EDÖ süresinin yeterli olmadığını düşünmektedir. Öğrenciler EDÖ süresince yeni bilgi ve beceriler kazanmakta, iş disiplini ve iş ahlakı kazanmaktadır. Öğrenciler okulda kazandıkları bilgi ve becerileri işyerinde uygulama imkanı buldukları için EDÖ öğrencinin kendine olan güveninin artmasına ve sorumluluk sahibi olmasına yardımcı olmaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu seçtikleri alanın kendileri için uygun olduğunu düşünmektedirler. EDÖ süresi ile ilgili gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı ve öğrencilerinin kendilerini daha fazla geliştirmesi için EDÖ süresince İşletmeler düzenli olarak kontrol edilmelidir. Bu kontrollerin yapılması için de gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

[1] Göçen A., (2007) “Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin İşletmelerde Gördüğü Temel Beceri Eğitimini Etkinliğine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi” Yüksek lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

[2] Doğan, H., (1995). “Okul Sanayi İlişkileri 1” Ankara: Bizim Büro Basımevi.

[3] Arslan, M., M., (1992). “Türkiye’de Yaygın Eğitim” Ankara: Erek Ofset Matbaası.

[4] Doğan, H., (1995). “Okul Sanayi İlişkileri 2” Ankara: Bizim Büro Basımevi.

[5] Ünsür, A., (1998). “İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi” Sakarya.

[6] Karasar, N., (1991). “Bilimsel Araştırma Yöntemi” (4. Basım) Ankara: Senem Matbaacılık San. ve Tic. AS.

[7] Nayır, İ., (2006) “Ticaret Meslek Lisesi Öğrencilerinin Staj Eğitiminden Beklentileri ve Staj Eğitimini Sırasında Karşılaştıkları Sorunlar” Yüksek lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.